

Департамент освіти і науки
Київської обласної державної адміністрації

Комунальний вищий навчальний заклад
Київської обласної ради
«Академія неперервної освіти»

*ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ
ЗБІРНИК*

5(211)/2018

ПРАВЕЦЬ

*Рекомендовано науково-методичною радою
Комунального вищого навчального закладу
Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»
(протокол № 4 від 31.05.2018 року)*

Інформаційно-методичний збірник

Спеціалізоване педагогічне видання департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Передплатний індекс – 02136

Реєстраційне свідоцтво КІ № 424 від 20.12.1999 р.

Матеріали випуску структуровано за розділами: «Нова українська школа», «Професійний розвиток керівників і педагогічних працівників закладів освіти».

У розділі I «Нова українська школа» розміщено публікацію про упровадження положень Нової української школи на етапі підготовки до 2018/2019 навчального року.

У розділі II «Професійний розвиток керівників і педагогічних працівників закладів освіти» уміщено матеріали рубрик «Дошкільна освіта», «Літні мовні табори», «Реалізація компетентнісного підходу до освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти», «Патріотичне виховання». У змісті II розділу представлено публікації: про напрями оптимізації форм співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців, про розв'язування задач під час вивчення курсу «Україна у світі: природа, населення» (8 клас), реалізацію компетентнісного підходу на уроках російської мови; методичні рекомендації: щодо організації роботи літніх мовних таборів у Київській області, щодо організації і змісту військово-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти.

© Департамент освіти і науки
Київської обласної державної адміністрації, 2018
© Комунальний вищий навчальний заклад
Київської обласної ради
«Академія неперервної освіти», 2018

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК 5(211), 2018

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ І. НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА.....	6
1.1. Матушевська О.В. Упровадження положень Нової української школи: готуємося до 2018/2019 навчального року.....	6
РОЗДІЛ ІІ. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	10
2.1. Дошкільна освіта.....	10
2.1.1. Корж Т.М. Шляхи оптимізації форм співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців.....	10
2.2. Літні мовні табори.....	18
2.2.1. Кушнір Я.А., Скрипчук Н.В. Методичні рекомендації щодо організації роботи літніх мовних таборів у Київській області.....	18
2.3. Реалізація компетентнісного підходу до освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.....	27
2.3.1. Сovenko В.В. Розв’язування задач під час вивчення курсу «Україна у світі: природа, населення» (8 клас).....	27
2.3.2. Кирнасовская Р.В. Реализация компетентностного подхода на уроках русского языка.....	47
2.4. Патріотичне виховання.....	58
2.4.1. Гаврилюк В.Ю. Методичні рекомендації щодо організації і змісту військово-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти.....	58

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

2.2. Літні мовні табори

2.2.1. Методичні рекомендації щодо організації роботи літніх мовних таборів у Київській області

Кушнір Ярослава Анатоліївна,

*методист відділу методики викладання іноземних мов та міжнародних освітніх програм, викладач кафедри філологічних, суспільно-гуманітарних та мистецьких дисциплін
КВНЗ КОР "Академія неперервної освіти";*

Скрипчук Наталія Володимирівна,

*методист відділу методики викладання іноземних мов та міжнародних освітніх програм, викладач кафедри філологічних, суспільно-гуманітарних та мистецьких дисциплін
КВНЗ КОР "Академія неперервної освіти"*

Оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах пов'язується насамперед із деякими змінами в стратегічних напрямках розвитку сучасної шкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, що в майбутньому давали б можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі. Це об'єктивно зумовлено низкою чинників, пріоритетним серед яких є тенденція до постійної глобалізації та інтенсифікації розвитку міжнародних контактів у різноманітних сферах життєдіяльності. Важливе місце в цих трансформаційних процесах належить питанню визначення та реалізації оновленого змісту навчання. Першочергово це забезпечується активною переорієнтацією шкільної іншомовної освіти на комунікативно-діяльнісне, особистісно орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу. Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання іноземної мови.

Відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у закладах загальної середньої освіти на основі ключових компетентностей як результату навчання. Такі ключові компетентності як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

відразу засобами усіх навчальних предметів і є метапредметними. Вище зазначені компетентності необхідно розвивати не лише під час освітнього процесу, а й під час проведення літніх мовних таборів.

Організація та проведення літніх мовних таборів – нестандартний підхід для забезпечення якісного навчання дітей мов, який мотивує школярів до практичного застосування знань з іноземних мов, отриманих протягом навчального року. У мовних таборах діти матимуть можливість спілкуватися іноземними мовами та застосовувати їх у різних формах діяльності (організація учнівського самоврядування, ігрові та концертні програми, театральні вистави тощо).

Мета мовних таборів – підвищити рівень володіння англійською мовою серед учнів, зацікавити їх до опанування іноземними мовами та сприяти розвитку навичок і вмій використання мовних форм для виконання реальних комунікативних цілей. Завдання мовного табору – показати дітям інший, відмінний від шкільного стиль викладання, де акцент ставиться на практичну частину і навички, які можна застосувати в реальних життєвих ситуаціях. Цей вид діяльності відрізняється від звичного теоретичного підходу до вивчення мови. Адже літні мовні табори будуть проводитися під час літніх канікул, коли школярі перебувають на відпочинку. Саме тому робота в мовних таборах у жодному разі не повинна перетворюватися на продовження шкільного навчального процесу. У літніх мовних таборах учні зможуть здобути необхідні мовні навички, непомітно подолати мовний бар'єр, удосконалити розмовні навички, поєднати навчання із захоплюючим відпочинком, отримати мотивацію для подальшого оволодіння іноземною мовою.

Для того, щоб перебування школярів у літньому мовному таборі відповідало меті його організації, слід зробити правильний вибір місця його проведення та педагогічних кадрів (вчитель не повинен працювати у мовному таборі з учнями, яким він викладає іноземну мову у загальноосвітньому навчальному закладі). Необхідно також звернути увагу на:

- особливості інфраструктури табору (майданчики для масових заходів, комп'ютери, доступ до мережі Інтернет тощо);
- режим дня, передбачений у таборі (наявність вільного особистого часу є обов'язковою умовою);
- кількість дітей у загоні, кількість вожатих (традиційно для мовних таборів 1-2 вожатих на 12-15 дітей);
- кількість занять на день, компетентність викладацького складу, присутність у таборі перевірених і надійних носіїв мови, які мають допуск і дозвіл на спілкування та роботу з дітьми.

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Рекомендуємо проводити літні мовні табори тривалістю до двох тижнів, а також об'єднати учнів у групи залежно від їхнього віку та рівня знання іноземної мови, наприклад: учні початкової школи, середніх класів та старшокласники.

Учні початкових класів потребують раціонального співвідношення мовної практики та розважальних видів діяльності. Це зумовлено тим, що в цьому віці діти мають природну здатність запам'ятовувати нову інформацію, але абстрактне мислення ще не розвинене достатньою мірою, що не дозволяє їм застосовувати вивчене в різних ситуаціях.

Використання пісенного матеріалу є надзвичайно цінною частиною навчального процесу з учнями початкових класів. По-перше, пісні забезпечують активне вживання більшої кількості мовних структур, ніж будь-який інший вид діяльності. По-друге, в піснях учні використовують ряд поєднаних речень, у той час як їхня розмовна практика все ще може здійснюватися на рівні коротких фраз або речень. Тексти пісень, які спеціально написані для використання на уроках іноземної мови, базуються на повторах, що забезпечує багаторазове вживання ключових структур.

Найбільш ефективною формою роботи зі старшокласниками у мовних таборах є практичне навчання або «навчання через проекти», яке є випробуваним засобом мотивації, адже, виконуючи проектну роботу, учні роблять те, що їм природно подобається, і мають змогу уникнути того, що їм не подобається. Виконання проектної роботи дозволяє школярам поєднати вивчення англійської мови з іншими предметами шкільної програми, одночасно розвиваючи особистість в цілому – її мислення, уяву, креативність, навчаючи її соціальних цінностей та вміння працювати самостійно або в групі.

Необхідно зауважити, що програми літніх мовних таборів мають створюватись не тільки за традиційною тематикою ситуативного спілкування, але й за чотирма інтегрованими змістовими лініями: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», що спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях та подолання фрагментарності навчання. Діяльність у літніх мовних таборах має добиратися відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів: містити теми, що безпосередньо пов'язані з проблематикою інтегрованих змістових ліній, не обмежуючи смислове та лінгвістичне наповнення інтегрованих змістових ліній, а лише пропонують орієнтовані шляхи їх реалізації.

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
I ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» спрямована на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на уміння:

- сприймання природи як цілісної системи;
- взаємозв'язок людини й навколишнього середовища та її залежність від природних ресурсів;
- готовність обговорювати питання, пов'язані зі збереженням навколишнього середовища на рівні свого регіону, держави та на глобальному рівні;
- уміння презентувати та обґрунтовувати проекти, спрямовані на збереження довкілля та забезпечення його сталого розвитку;
- розвиток екологічного мислення під час опрацювання тем, текстів, новин, комунікативних ситуацій, аудіо- та відеоматеріалів;
- розробку, презентацію та обґрунтування проектів, спрямованих на збереження довкілля.

Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, який розуміє принципи і механізми їх функціонування. У рамках цього напрямку дозвілля дітей має базуватися на програмах, завдяки яким будуть краще розуміти демократичні цінності, отримують знання та вміння критично осмислювати політичні та соціальні питання та зважувати докази, брати участь у дебатах і аргументувати свою точку зору.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на уміння:

- давати обґрунтовану оцінку особливостям життєдіяльності в демократичному суспільстві,
- презентувати свою роль у його розвитку;
- висловлювати свою громадянську позицію та свої погляди щодо різноманітних соціальних проблем як у власній країні, так і у світовому просторі;
- дискутувати довкола питань про свою роль і місце в сучасному мультилінгвальному та полікультурному середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя світової спільноти.

Вивчення питань, що належать *до змістової лінії «Здоров'я і безпека»*, виховує учня як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя і створювати безпечне життєве середовище. Програми, розроблені

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

в межах даного напрямку, не лише поглиблюватимуть знання про те, що таке здоров'я, але й сприятимуть здоровому способу життя. Обравши цей напрям, діти зможуть влаштувати Школу здорової кулінарії, навчатися спортивним іграм, ходитимуть у походи або реалізуватимуть проекти про те, як здоровий спосіб життя впливає на добробут родини, спільноти або навіть всієї країни.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- пропагування здорового способу життя засобами іноземної мови;
- відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки;
- уміння дискутувати довкола питань здоров'я людини;
- усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров'я людини;
- дотримання правил дорожнього руху, правил поведінки на воді

та в інших місцях.

Змістова лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямована на розвиток кращого розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- уміння обговорювати окремі питання економічної та господарської діяльності, а також своєї ролі у сучасному технологічному середовищі;
- уміння розповідати про перспективи свого професійного вибору;
- готовність до прояву своєї обізнаності та свого ставлення до фінансових можливостей сучасних професій;
- уміння пояснювати особливості ощадливості та грамотного розподілу фінансів/грошей.

Отже, під час перебування у літньому мовному таборі діти створюють та презентують кінцевий продукт (плакат, модель, буклет, журнал, винахід тощо), розвивають усі чотири мовленнєві вміння (говоріння, читання, слухання та письмо), відпрацьовуючи при цьому вивчений матеріал та вивчаючи нові граматичні структури і лексичні одиниці саме так, як вони вивчали та вивчають рідну мову – через досвід. Учні використовують мову як інструмент та мають можливість відчутти, наскільки вона корисна та гнучка.

Для проведення та організації літніх мовних таборів підготовлено методичні розробки:

1) **Навчальна система Oxford Reading Circles** (режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/CGk9BX>). Ця система використовується для опрацювання текстів різного об'єму і формату з метою розвитку в учнів навичок критичного мислення та вдосконалення мовних умінь

РОЗДІЛ II. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

за допомогою рольової гри та групової дискусії. Застосування цієї методики розвиває в учнів усі чотири види мовленнєвої діяльності, формує вміння працювати в групах і автономно, прививає любов до читання художніх творів.

Спочатку учням пропонується цікавий текст. Після того, як учні прочитають текст, вони об'єднуються в групи і отримують окремі ролі. Починається наступний етап роботи, під час якого учасники опрацьовують матеріал у групах через призму щойно одержаних ролей та згідно з отриманими завданнями. Фінальний етап передбачає висловлення власних думок, презентацію виконаних завдань та активну участь в обговоренні тексту. Система Oxford Reading Circles успішно працює завдяки двом чинникам: цікавому матеріалу, який спонукає до бурхливого обговорення, і ретельно спланованій, продуманій роботі над обраним текстом.

2) **Серії Storytime та Showtime від Express Publishing** (режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/vzS4ng>). Ці серії рекомендовано використовувати не тільки для читання, але і як матеріал для інсценування (Drama). Серія Storytime розроблена для учнів школи I ступеня, Showtime - для учнів школи II ступеня. У процесі роботи над проектом відбувається активізація лексики та граматичних структур, покращення вимови та інтонації (учні мають можливість прослухати весь текст в аудіозапису), забезпечується практика усного мовлення та подолання мовного бар'єру. Учні знайомляться з культурою і літературою народів світу, у творчій атмосфері підвищується зацікавленість до вивчення мови та мотивації для подальшого вдосконалення.

Серії Storytime та Showtime мають такі переваги: можливість застосовувати навчальні матеріали серій у різнорівневих та різновікових групах – залучати всіх учнів незалежно від їхнього рівня володіння мовою (у процесі роботи є можливість адаптувати сценарій та регулювати ступінь активності кожного з учасників); можливість дітям розкрити свої здібності, організувати роботу індивідуально (під час роботи над своїм текстом), у парах, у групах.

Під час підготовчого етапу (розділ First-Time Listening and Reading) учні ознайомлюються з твором (слухають у запису, у виконанні керівника або читають самостійно). Можливе виконання невеликих завдань до тексту. Під час підготовчого етапу паралельно бажано починати роботу з розділу Drama Activities, для того, щоб учні усвідомлювали кінцеву мету проекту – інсценування тексту. Вправи Drama Activities є двох типів – пов'язані безпосередньо з текстом та загальні, мета яких тренувати увагу, пам'ять, спостережливість, вміння зосередитися, усвідомити мету поставленого зав-

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

дання, а також вміння працювати разом та координувати свої дії. Ці вправи допоможуть учням краще володіти голосом, мімікою, рухами.

3) **Комплекс навчально-методичних матеріалів для проведення проектної роботи від Міжнародного освітньо-методичного центру «PEARSON-Dinternal»** (режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/hu7L2Q>).

Проектна робота повністю відповідає формату та вимогам навчальної діяльності учнів у літніх мовних таборах. Вона є чудовим інструментом реалізації комунікативного підходу в мотивуючій та ігровій формах з елементами змагань, забезпечує активну мовленнєву практику кожного учня, розширює світогляд учнів та залучає їх до активного діалогу культур.

Матеріали PEARSON-Dinternal розроблено для трьох рівнів: молодший, середній, старший. Тематика та мовленнєве наповнення кожного з них відповідає психологічним особливостям кожної вікової категорії, сфері вподобань та рівню мовленнєвої компетенції учнів відповідної вікової категорії.

Матеріали кожного рівня містять:

1. Методичні рекомендації щодо проведення проектної роботи.
2. Декілька варіантів кінцевого проекту, які можуть створити школярі.
3. Поетапний план роботи над проектом.
4. Послідовний опис кожного із запропонованих етапів (перебіг навчальних занять, порядок опрацювання мовного матеріалу, комунікативні шляхи активізації вже пройденого матеріалу, додаткові ігрові види діяльності, ключі до запропонованих завдань).
5. Навчальні матеріали для учнів (тексти, завдання, аудіоматеріали, ребуси, кросворди тощо).

Запропонований комплекс матеріалів із проведення проектної роботи дозволить індивідуалізувати заняття у літніх мовних таборах, надасть можливість кожному учневі проявити креативність, реалізувати свій творчий потенціал, суттєво розвинути мовленнєві вміння та навички.

4) **Он-лайн матеріали, розроблені Британською Радою.** Ці матеріали можуть бути використані в мовних таборах. Ці розробки поєднують відео- і аудіоматеріали, мовні ігри, мовні вправи, матеріали з країнознавства, розповіді на різні теми. Офіційний веб-сайт Британської Ради містить ресурси для:

- дітей молодшого віку: <https://goo.gl/yZfJFw>;
- підлітків: <https://goo.gl/mC9CAU>;

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

– вчителів: <https://goo.gl/f2whZV>;

5) **MM Publications Summer English Camps - Primary School Materials** (режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/jtLy4f>). Запропоновані матеріали поєднують навчання англійської мови з іншими предметами (історія, природничі науки, математика тощо), відповідно до сучасних підходів CLIL, що дозволяє вчителям використовувати інформацію, яка розвиває кругозір учнів, допомагає учням визначитись зі своїм майбутнім та зробить заняття з англійської мови цікавими. Методична розробка містить додаткові креативні ідеї та вправи, які можуть бути використані для закріплення вивченого учнями матеріалу.

6) **Cambridge English** – навчально-методичні матеріали для проведення занять у початковій школі «Primary Pack»: <https://goo.gl/amoGp9>;

7) **Macmillan Education** – серія розроблених уроків різного рівня складності, для старшої вікової групи для роботи над проектами: <https://goo.gl/4jw7VB>;

8) **International House Ігри** – <https://goo.gl/wkYdyk>;

9) **ABC-center Інтелектуальна гра «Sea Battle»** – <https://goo.gl/b9KGPB>.

Після завершення роботи літнього мовного табору рекомендуємо розробити та вручити заохочувальні сертифікати (режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/BKh4YP>) учасникам літніх мовних таборів з метою їх мотивації до подальшого оволодіння англійською мовою.

Перелік навчально-методичних матеріалів
для роботи в мовних таборах

1. Nelson, G., Winters T., Clark, R. C. (2004) Do As I Say, Pro Lingua Associates, Publishers.

2. McKay, P., and Guse, J. (2007) Five-Minute Activities for Young Learners, Cambridge: Cambridge University Press.

3. Wright, A., Betteridge, M. and Buckby, M. (2006) Games for Language Learning, Cambridge: Cambridge University Press.

4. Lindstromberg, S. (2004) Language Activities for Teenagers, Cambridge: Cambridge University Press.

5. Christison, M. A. and Bassano, S. (1995) Look, Who's Talking!, California: Alta Book Center Publishers.

6. Marks, J. (2003) Puzzle Time for Starters, England: DELTA

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Publishing.

7. Learn English Teens <https://goo.gl/wxZVDh>
8. Flash Quizzes for English Study <http://a4esl.org/q/f/>.
9. Funbrain Ігри для дітей <http://www.funbrain.com/kidscenter.html>.
10. Творча майстерня вчителів англійської мови English is My Life <http://englishmylife.ucoz.ru/>.

Рекомендована література

1. Близнюк О. І. Ігри у навчанні іноземних мов / О. І. Близнюк, Л. С. Панова. – К. : Освіта, 1997. – 64 с.
2. Бутковська Н.О. Англійські та американські свята й традиції / Н. О. Бутковська, Н. І. Маслової. – Х.: Основа, 2012. – 127 с.
3. Використовуємо англійські прислів'я та фразеологізми / упоряд. О. С. Любченко. – Х.: Основа, 2012. – 80 с.
4. Дон О. М. Ефективність застосування дидактичних ігор у навчально-виховному процесі. / О. М. Дон // Наша школа. – 2000. – № 2. – С.86.
5. Казачінер О. С. Шляхи підвищення ефективності та якості уроку іноземної мови / О. С. Казачінер. – Х. : Основа, 2012. – 112 с.
6. Кукуріка Л. С. Роль читання у вивченні англійської мови / Л. С. Кукуріка. – Х. : Основа, 2012. – 96 с.
7. Мілютіна З. Т. Впровадження інтерактивних технологій навчання на уроках іноземної мови. / З. Т. Мілютіна // Управління школою. – 2012. – № 19-21. – С.49-51.
8. Новітні технології на уроках англійської мови / упоряд. М. Михайленко. – К. : Ред. газ. гуманіт. циклу, 2012. – 112 с.
9. Осадчук Р. І. Дидактичні ігри у навчальному процесі школи. / Р. І. Осадчук // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 4. – С. 102-110.
10. Панайотова О. А. Використання методу проектів на уроках країнознавства / О. А. Панайотова // Англійська мова і література. – 2012. – № 30. – С. 15-19.
11. Трофимчук С. К. Some ideas on developing students' creative writing skills/ С. К. Трофимчук // Іноземна мова в навчальних закладах. – 2007. – № 5-6. – С.124.
12. Jeremy Harmer. The Practice of English Language Teaching. / Jeremy Harmer. – England : Pearson Education Limited, 2007. – 448 p.
13. Sherman Jane. Own thoughts in your own words. / Jane Sherman. - Oxford University Press, 2009. – 198 p.
14. Phillips Stewart. Young Learners. / Stewart Phillips. – Oxford

РОЗДІЛ II.
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ
І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

University Press, 1996. – 202 p.

15. Wright Andy. Games for Language Learning. / Andy Wright. – Cambridge University Press, 1997. – 178 p.

Інформаційні ресурси

1. Активні методи навчання [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://users.kpi.kharkov.ua/lre/bde/ukr/pedde/active.htm>

2. Інформаційний портал для вчителів англійської мови [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.oup.com/elt>

3. Іонова М. І. Потенціал методу проектів для розвитку творчої особистості [Електронний ресурс] / М. І. Іонова. – Режим доступу : <http://www.ioso.ru/distant/project/meth%20project/metod%20pro.htm>

4. Освітній портал Британської Ради для вчителів, батьків та дітей [Електронний ресурс] // Режим доступу : **Помилка! Неприпустимий об'єкт гіперпосилання.**

5. Основи класного менеджменту [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://goo.gl/F4kq52>

6. Розробки навчальних занять з англійської мови [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.macmillan.com>

2.3. Реалізація компетентнісного підходу до освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти

2.3.1. Розв'язування задач під час вивчення курсу «Україна у світі: природа, населення» (8 клас)

Совенко Валерій Володимирович,
завідувач відділу методики викладання географії, економіки та краєзнавства, викладач кафедри природничо-математичних дисциплін та технологій КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти»

У статті висвітлено роль розрахункових задач для більш глибокого засвоєння навчального матеріалу з курсу «Україна у світі: природа, населення» та формування предметної компетентності учнів. Цей матеріал спрямований на показ практичного застосування знань з фізичної географії України. Розв'язування таких типів задач стане в нагоді вчителям та сприятиме підготовці учнів до олімпіадних випробувань, державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання.